

Особливості трасологічного дослідження об'єктів, що рідко зустрічаються

До об'єктів, що рідко зустрічаються, відносяться сліди губ, нігтів, носа, чола, підборіддя, вушної раковини й інших частин тіла людини. По цих слідах можна ідентифікувати людину, вирішити ряд діагностичних завдань, установити стать, вік, професію й т.д.

Дослідження слідів губ. Губна поверхня володіє не тільки комплексом окремих ознак, але й суцільно індивідуальними особливостями (шрами, тріщинки й т.п.), що має велике ідентифікаційне значення. Таким слідам не завжди приділяється належна увага, і виявити їх не завжди просто. Це можуть бути не обов'язково нафарбовані, але й потожирові сліди губ. При виявленні слідів губ важливо дотримуватись правила обережності при їхньому транспортуванні і у роботі з ними.

Губи - досить рухлива частина тіла людини, тому при утворенні слідів ознаки можуть легко спотворюватися. Дану обставину потрібно враховувати як при безпосередньому експертному дослідженні (особливо на стадії порівняння), так і при проведенні експериментів. Одержувати експериментальні відбитки бажано на такому ж об'єкті, що і досліджуваний (наприклад, скло), а також на скляних пластинках розміром 6х9 або 9х12 см. Пластинку притискають до нафарбованих помадою губів, при їх нормальному вільному положенні. Це повторюють кілька разів з різною силою натиску. Одержання декількох різних експериментальних слідів необхідно для того, щоб при порівняльному дослідженні експерт міг вибрати найбільш порівнювані ділянки, що містять повну інформацію про ознаки, що відобразилися, а також однакові по механізму слідоутворення.

Методика дослідження і порівняння проводиться відповідно до загальної методики дослідження об'єктів у трасології.

Такі експертизи доцільно проводити комплексно, тому що поряд зі слідами досліджується склад речовини, що залишилась на них (слина, виділення сальних залоз, помада й т.п.). При експертному трасологічному дослідженні необхідно також врахувати, що в слідах можуть мати місце деякі розходження. Наприклад, наявність у досліджуваних слідах відображення тріщин, інших утворень (здуттів, порізів, саден на шкірі) і відсутність таких в експериментальних слідах (або навпаки). У таких випадках варто запросити дані про можливі захворювання людини (навіть простудних) - на період здійснення злочину й після нього, до моменту призначення і проведення експертизи. Такі відомості дозволяють пояснити наявні деякі розбіжності і сформулювати правильний висновок.

Дослідження слідів чола, вуха, підборіддя, носа рідко зустрічаються в експертній практиці. У цих слідах відображаються ознаки шкірного покриву, і не тільки на макро-, але й на мікрорівні. У слідах можна виділити мікроознаки у вигляді пор, мікроборозенек, які є додатковими окремими ознаками.

В слідах чола виділяються основні ознаки зморшок. У момент слідоутворення, в результаті руху шкіри, підняття брів, вони можуть трохи змінити (спотворити) локалізацію і первісну, тобто наявну, форму. Таке ж перекручування можуть мати місце в слідах щоки і бути відсутнім у слідах носа. Форма носа може бути трикутною, круглою й т.п. У слідах носа добре відображається рельєф шкіри.

У слідах вуха можуть відобразитися мочка, козелок, протикозелок, протизавиток і вушна раковина. Зазначені деталі мають свою форму, і в них вдається виділити окремі ознаки.

На трасологічне дослідження можуть бути представлені як сліди нігтів людини, так і фрагменти самого нігтя. За формою нігтя, що відобразився в сліді, і виділенню окремих ознак (тріщин, задилок, гостроті, зглаженністі зовнішнього краю й т.п.) здійснюється ідентифікація людини. По фрагментах нігтів при встановленні цілого за його частинами по поздовжніх валиках і борозенках може робитися остаточний висновок.

До ряду об'єктів, що рідко зустрічаються відносяться і сліди від змін шкірного покриву рук, що зустрічаються в осіб різних професій. Наявність професійних ознак у слідах рук може служити підставою для припущень про приналежність особи до певної професії. У слідах рук добре відображаються мозолі, шрами - найпоширеніші види професійних прикмет. Мозолі виникають при механічному впливі на шкіру і являють собою плоскі й трохи підняті над загальною поверхнею шкіри стовщення рогового шару. Папілярні лінії на поверхні мозоль виражені звичайно слабо або відсутні. У зв'язку з омертвінням шкірного покриву потовиділення на поверхні твердих мозолистих утворень не відбувається, тому в слідах мозолі відображаються у вигляді нечітких білих ділянок.

У осіб різних професій (спеціальностей) мозолі розташовуються по-різному. У слюсарів, сантехників, монтажників промислового устаткування мозолі розташовуються головним чином на долоні і нігтьових фалангах пальців. У ковалів, що працюють вручну, мозолі локалізуються на підмізинному пальці і мізинці правої руки. У малярів, штукатурів - на бічних поверхнях середнього і вказівного пальців, а також на середній частині долоні (між гіпотенаром і тенаром). У закрійників, швачок - на долоні і пальцях правої руки, часто на мозолях спостерігаються численні проколи, що відображаються в слідах у вигляді білих точок. В осіб, робота яких пов'язана з постійним використанням лопати (будівельники, прохідники), мозолі розташовуються переважно на таких ділянках долоні, як тенар 2, тенар 3 і тенар 4. У кухарів спостерігається сильно виражене мозолисте утворення на основній фаланзі вказівного пальця правої руки, що з'являється у зв'язку з постійним контактом цієї ділянки руки з обухом ножа.

Досить стійкими професійними ознаками є шрами. На поверхні шрамів механічного, хімічного й термічного походження папілярні лінії відсутні. Шрами відображаються в слідах у вигляді білих плям, прямих і вигнутих ліній, овалів і інших фігур, що відповідають формі ушкодження кисті. Так, якщо робота людини пов'язана з необхідністю часто використовувати гострі предмети (покрівельники, склярі), та шрами в слідах відображаються у вигляді прямих ліній, розташованих по всій поверхні кисті. У газозварників, які працюють із ацетиленовими генераторами, на кінчиках пальців часто розташовуються шрами від опіків, що виникають від контакту з негашеним вапном, що утворюються при попаданні води на карбід кальцію. У слідах також відображаються шрами, що утворюються в результаті різних професійних захворювань - екзем, дерматитів і т.д.

Отже, з вищезазначеного можна сказати, що експерту при дослідженні об'єктів які рідко зустрічаються треба приділяти велику увагу детальному дослідженні їх ознак, адже в них може міститися доказова інформація як факт, подію так і особу яка залишила ці сліди, що дасть змогу у майбутньому їх ідентифікувати зіслідоутворюючим об'єктом. Від якісно проведеного дослідження як загальних так і окремих ознак, багато в чому залежить розслідування кримінальних правопорушень.

Паламарчук В.В., студентка 304 групи
юридично-психологічного факультету НАВС
Науковий керівник: Катеринчук К.В.,
кандидат юридичних наук, доцент

Проблематика застосування індивідуальної амністії в Україні до «політичних в'язнів»

Актуальністю даної теми є те, що на сьогоднішній день немає стійкого механізму визначення та притягнення до кримінальної відповідальності, а також застосування амністії до політичних в'язнів.

Якщо розглядати термін політичний в'язень у ретроспективі, то слід зазначити, що такими особами при радянській владі вважалися особи притягнуті до кримінальної відповідальності за вчинення «політичних злочинів», перелік яких був біль-менш зрозумілим і до нього, як правило відносилися злочини проти держави та політичного устрою.[1, с. 145] На сьогоднішній день політичними в'язнями слід вважати осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності у зв'язку з політичними мотивами (політичними репресіями, боротьбою з політичними опонентами тощо) і визнаних такими Верховною Радою України. На жаль, чинне вітчизняне законодавство не встановлює механізму визнання особи політичним в'язнем, а тому, вбачається, що таке визнання можливе тільки за рішенням Верховної Ради України щодо конкретної особи. При цьому визнання особи «політичним в'язнем» автоматично не призводить до застосування щодо неї амністії (в тому числі й індивідуальної) чи повної реабілітації. По суті визнання особи «політичним